

Sygn. akt VII U 393/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2022 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

Protokolant: st. sekretarz sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 stycznia 2022 roku w Warszawie

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość podstawy wymiaru składek

z udziałem (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 18 października 2018 roku, nr (...)(...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten tylko sposób, że jako podstawę wymiaru składek A. K., jako pracownika u płatnika składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., przyjmuje za maj 2017 roku:

a) na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – kwotę 4.928 zł (cztery tysiące dziewięćset dwadzieścia osiem złotych);

b) na ubezpieczenie chorobowe - kwotę 4.928 zł (cztery tysiące dziewięćset dwadzieścia osiem złotych);

c) na ubezpieczenie wypadkowe - kwotę 4.928 zł (cztery tysiące dziewięćset dwadzieścia osiem złotych);

d) na ubezpieczenie zdrowotne – kwotę 4.252,37 zł (cztery tysiące dwieście pięćdziesiąt dwa złote trzydzieści siedem groszy);

2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

A. K. w dniu 26 listopada 2018r. złożyła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 października 2018r., nr (...)(...), wskazując na nieuwzględnienie przez organ rentowy do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wynagrodzeń za miesiące listopad 2014r., styczeń 2015r., kwiecień 2015r., sierpień 2015r., luty 2016r., maj 2016r., wrzesień 2016r., listopad 2016r., marzec 2017r., kwiecień 2017r., maj 2017r. i październik 2017r. Złożenie odwołania uzasadniła tym, że była zatrudniona na umowę o pracę na czas nieokreślony i nie widzi powodu, dla którego miałyby nie dostać składki emerytalnej za ww. miesiące. Podkreśliła również, że nie jest jej winą, że pracodawca nie przekazał do organu rentowego stosownych dokumentów. Wniosła

więc o ponowne rozpatrzenie sprawy i zaliczenie składek emerytalnych zgodnie z otrzymywanym wynagrodzeniem (odwołanie z 20 listopada 2018r., k. 3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie od ubezpieczonej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że zaskarżoną decyzją ustalił dla A. K. okres podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz podstawy wymiaru składek z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) sp. z o.o. Zarzuty przedstawione w odwołaniu, jako niedostatecznie udokumentowane, pozostają bez wpływu na prawidłowość zaskarżonego rozstrzygnięcia. Zdaniem organu rentowego ubezpieczona nie wykazała kwot otrzymywanego wynagrodzenia za pracę w spornych miesiącach. Dowodu takiego nie stanowi nakaz zapłaty, gdyż podstawę wymiaru składek stanowi wynagrodzenie wypłacone, a otrzymanie nakazu zapłaty nie oznacza, że wypłata wynagrodzenia nastąpi (odpowiedź na odwołanie z dnia 24 grudnia 2018r., k. 6-7 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 30 lipca 2021r., złożonym w dniu 20 sierpnia 2021r., a potem na rozprawie w dniu 11 stycznia 2022 roku pełnomocnik A. K. doprecyzował żądanie ubezpieczonej i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w części dotyczącej wysokości podstawy wymiaru składek za miesiące listopad 2014r., styczeń 2015r., kwiecień 2015r., sierpień 2015r., luty 2016r., maj 2016r., wrzesień 2016r., listopad 2016r., marzec 2017r., kwiecień 2017r., maj 2017r. i październik 2017r. poprzez uwzględnienie otrzymanego przez odwołującą wynagrodzenia w miesiącach: styczeń 2015r. – 4.000,00 zł, kwiecień 2015r. - 5.000,00 zł, listopad 2016r. – 4.500,00 zł, marzec 2017r. - 5.000,00 zł , kwiecień 2017r. - 5.000,00 zł, maj 2017r. - 3.000,00 zł oraz październik 2017r. - 1.000,00 zł. Z kolei w miesiącach, w których A. K. nie otrzymała wynagrodzenia, a więc za listopad 2014r., sierpień 2015r., luty 2016r., maj 2016r. i wrzesień 2016r. powinno być przyjęte minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w poszczególnych latach (pismo procesowe z 30 lipca 2021r., k. 214-215 a.s.; protokół rozprawy z dnia 11 stycznia 2022r., k. 242).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. K. od dnia 1 sierpnia 2013r. do dnia 26 października 2017r. była zatrudniona w (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony, na stanowisku PR manager za wynagrodzeniem w wysokości 5.650,00 zł brutto, w pełnym wymiarze czasu pracy. Kwota wynagrodzenia w trakcie trwania stosunku pracy była podwyższana. Wynagrodzenie było wypłacane przelewem na rachunek bankowy lub gotówką (umowa o pracę z 1 sierpnia 2013r. - nienumerowane karty akt ZUS; zeznania P. K., k. 128 a.s.; zeznania A. K., k. 91 a.s.).

(...) sp. z o.o. z siedzibą w W. jest wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem (...). Siedzibą spółki jest ul. (...) p. (...) w W., a prezesem zarządu spółki jest P. K.. Spółka zajmowała się wypożyczaniem samochodów, z tym że aktualnie nie prowadzi działalności (wpis KRS, k. 206-208 a.s.; zeznania P. K., k. 128v. a.s.). W okresie, kiedy jeszcze prowadziła działalność i zatrudniała A. K. miała problemy finansowe i wynagrodzenia nie były wypłacane w ustalonych terminach. Ubezpieczona otrzymywała je nieregularnie, w ratach. Bywało, że pracodawca dokonywał z opóźnieniem wyrównania wynagrodzenia. Czasem dokonywał tego w formie gotówkowej, przekazując ubezpieczonej bez pokwitowania kopertę z pieniędzmi. Ubezpieczona otrzymane od P. K. pieniądze albo wpłacała do banku, albo zużywała na bieżące potrzeby. W dniu 18 maja 2017r. P. K. dokonał w kasie banku wpłaty na rachunek bankowy A. K. kwoty 3.500,00 zł tytułem wynagrodzenia (potwierdzenie wpłaty z 18 maja 2017r. – nienumerowane karty a.r.). Niewypłacone pozostały jednak wciąż wynagrodzenia za pracę za miesiące: listopad 2014r., styczeń 2015r., kwiecień 2015r., sierpień 2015r., luty 2016r., maj 2016r., wrzesień 2016r., listopad 2016r., marzec 2017r., kwiecień 2017r. i październik 2017r. (zeznania P. K., k. 128 a.s.; zeznania A. K., k. 91 a.s.; historia transakcji na rachunku bankowym, k. 183-184 a.s.).

W dniu 19 października 2017r. ubezpieczona rozwiązała stosunek pracy bez zachowania okresu wypowiedzenia ze skutkiem na dzień 26 października 2017r. z uwagi na ciężkie naruszenie przez pracodawcę podstawowych obowiązków wobec pracownika, polegające na nie wypłacaniu wynagrodzenia lub wypłacaniu w zaniżonej kwocie (rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia z 19 października 2017r. – nienumerowane karty akt ZUS).

W dniu 26 października 2017r. A. K. i (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., reprezentowana przez P. K., podpisali ugodę, w której pracodawca potwierdził, że zaległe, niewypłacone przez pracodawcę wynagrodzenia należne ubezpieczonej na dzień zawarcia ugody stanowią kwotę 38.990,62 zł i zobowiązał się uregulować je w trzech ratach, w terminach, które ustalono w ugodzie (ugoda z 26 października 2017r., k. 10 akt o sygn. VIII Np 381/17).

W dniu 27 listopada 2017r. A. K. złożyła w Sądzie Rejonowym dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie pozew w postępowaniu upominawczym przeciwko (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., wnosząc by pozwana zapłaciła na jej rzecz kwotę 44.330,62 zł brutto niewypłaconego wynagrodzenia oraz ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy (pозew, k. 3 – 6 akt o sygn. VIII Np 381/17). Sąd Rejonowy dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 4 grudnia 2017r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, nakazując pozwanemu (...) sp. z o.o. z siedzibą w W., aby zapłacił na rzecz powódki A. K. kwotę 38.990,62 zł tytułem wynagrodzenia wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 11 listopada 2017r. do dnia zapłaty, kwotę 5.340 zł tytułem ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 11 listopada 2017r. do dnia zapłaty, a także kwotę 1.800 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z 4 grudnia 2017r., k. 22 akt o sygn. VIII Np 381/17).

W dniu 8 grudnia 2017r. A. K. zwróciła się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. o przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w sprawie objęcia jej ubezpieczeniami społecznymi z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę (wniosek z 8 grudnia 2017r. – nienumerowane karty akt ZUS).

Pismem z dnia 23 lipca 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. powiadomił (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. o wszczęciu postępowania wyjaśniającego w sprawie ustalenia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym przez A. K. z tytułu wykonywania umowy o pracę (zawiadomienie o wszczęciu postępowania z 23 lipca 2018r. – nienumerowane karty akt ZUS). W oparciu o wyniki przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego, działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 3, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a i lit. c, art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 13 pkt 1, art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017r. poz. 1778, ze zm.) w zw. z art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2017r., zpo. 1938), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w dniu 18 października 2018r. wydał decyzję nr (...) (...), w której stwierdził, że A. K. jako pracownik u płatnika składek (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu, chorobowemu w okresie od 1 sierpnia 2013r. do 26 października 2016r. i podstawa wymiaru składek wynosi:

Okres	Ubezpieczenia emerytalne i rentowe	Ubezpieczenie chorobowe	Ubezpieczenie wypadkowe	Ubezpieczenie Zdrowotne
2014-04	5 650,00 zł	5 650,00 zł	5 650,00 zł	4 875,38 zł
2014-05	5 650,00 zł	5 650,00 zł	5 650,00 zł	4 875,38 zł
2014-06	5 650,00 zł	5 650,00 zł	5 650,00 zł	4 875,38 zł
2014-07	5 650,00 zł	5 650,00 zł	5 650,00 zł	4 875,38 zł
2014-08	5 650,00 zł	5 650,00 zł	5 650,00 zł	4 875,38 zł

2014-09	5 650,00 zł	5 650,00 zł	5 650,00 zł	4 875,38 zł
2014-10	5 650,00 zł	5 650,00 zł	5 650,00 zł	4 875,38 zł
2014-12	14 256,00 zł	14 256,00 zł	14 256,00 zł	12 301,50 zł
2015-02	14 256,00 zł	14 256,00 zł	14 256,00 zł	12 301,50 zł
2015-03	7 081,00 zł	7 081,00 zł	7 081,00 zł	6 110,19 zł
2015-05	8 516,00 zł	8 516,00 zł	8 516,00 zł	7 348,46 zł
2015-06	7 081,00 zł	7 081,00 zł	7 081,00 zł	6 110,19 zł
2015-07	7 081,00 zł	7 081,00 zł	7 081,00 zł	6 110,19 zł
2015-09	7 081,00 zł	7 081,00 zł	7 081,00 zł	6 110,19 zł
2015-10	7 081,00 zł	7 081,00 zł	7 081,00 zł	6 110,19 zł
2015-11	13 539,00 zł	13 539,00 zł	13 539,00 zł	11 682,80 zł
2015-12	3 493,00 zł	3 493,00 zł	3 493,00 zł	3 014,11 zł
2016-01	8 516,00 zł	8 516,00 zł	8 516,00 zł	7 348,46 zł
2016-03	8 516,00 zł	8 516,00 zł	8 516,00 zł	7 348,46 zł
2016-04	8 516,00 zł	8 516,00 zł	8 516,00 zł	7 348,46 zł
2016-06	8 516,00 zł	8 516,00 zł	8 516,00 zł	7 348,46 zł
2016-07	8 516,00 zł	8 516,00 zł	8 516,00 zł	7 348,00 zł
2016-08	8 516,00 zł	8 516,00 zł	8 516,00 zł	7 348,00 zł
2016-10	1 340,00 zł	1 340,00 zł	1 340,00 zł	1 156,29 zł
2016-12	28 608,00 zł	28 608,00 zł	28 608,00 zł	24 685,84 zł

2017-01	7 081,00 zł	7 081,00 zł	7 081,00 zł	6 110,19 zł
2017-02	4 928,00 zł	4 928,00 zł	4 928,00 zł	4 252,37 zł
2017-06	7 081,00 zł	7 081,00 zł	7 081,00 zł	6 110,19 zł
2017-07	3 493,00 zł	3 493,00 zł	3 493,00 zł	3 014,11 zł
2017-08	2 775,00 zł	2 775,00 zł	2 775,00 zł	2 394,55 zł
2017-09	4 928,00 zł	4 928,00 zł	4 928,00 zł	4 252,37 zł

(decyzja ZUS z dnia 18 października 2018r. – nienumerowane karty akt ZUS).

A. K. odwołała się od wskazanej decyzji (odwołanie z dnia 26 listopada 2018r., k. 3 a.s.), a wcześniej w dniu 4 września 2018r. złożyła w Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy Wydział Gospodarczy pozew przeciwko P. K., wnosząc o zasądzenie od P. K. kwoty 48.511,11 zł wraz z ustawowymi odsetkami. W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik A. K. wskazał, że po wydaniu przez Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym w dniu 4 grudnia 2017r., A. K. wszczęła postępowanie egzekucyjne przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym dla Warszawy Śródmieścia. Egzekucja okazała się jednak bezskuteczna, wobec czego postanowieniem z dnia 17 sierpnia 2018r. postępowanie egzekucyjne zostało umorzone. W tej sytuacji A. K. skierowała do P. K. wezwanie do zapłaty, ale należność nie została uregulowana. W związku z tym roszczenie wobec prezesa zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. zostało oparte na treści art. 299 § 1 k.s.h. (pозew z dnia 4 września 2018r. wraz z załącznikami – nienumerowane karty akt o sygn. XVI GNc 9592/18).

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w dniu 25 września 2018r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym nakazał, aby P. K. zapłacił na rzecz A. K. kwotę 48.511,11 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie liczoną od 4 września 2018r. do dnia zapłaty oraz kwotę 3.024 zł tytułem kosztów procesu (nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 25 września 2018r. - nienumerowane karty akt o sygn. XVI GNc 9592/18).

Powyzszy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dokumentów, a także w oparciu o zeznania ubezpieczonej A. K. oraz działającego w imieniu płatnika składek prezesa zarządu P. K..

Uwzględnione przez Sąd dokumenty w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, zostały ocenione jako wiarygodne z uwagi na okoliczność, że ich treść jest spójna, a poza tym koresponduje z tym, co wynika z zeznań stron. Poza tym strony sporu nie kwestionowały autentyczności dokumentów i zgodności ich treści z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów, zostały uwzględnione w ustalonym stanie faktycznym.

Sąd nie oparł ustaleń faktycznych na zestawieniu wynagrodzeń (k. 87-89), sporządzonym przez ubezpieczoną w zakresie wskazywanych w nim kwot wynagrodzeń wypłaconych przez P. K. w gotówce, ponieważ w zgromadzonym materiale dowodowym brak jest dowodów potwierdzających, że kwoty, które podała A. K. i w terminach, które oznaczyła w zestawieniu, faktycznie zostały jej wypłacone przez prezesa zarządu (...) sp. z o.o. Wprawdzie P. K., składając zeznania, przyznał, że zdarzało się, iż wynagrodzenia wypłacał ubezpieczonej w gotówce - co zresztą Sąd uwzględnił, dokonując ustaleń faktycznych, jako okoliczność potwierdzoną przez ubezpieczoną i przedstawiciela płatnika składek – nie pamiętał jednak kiedy i jakie kwoty przekazał A. K.. Przy tym brak jest również innych dowodów, które mogłyby potwierdzić, kiedy i jakie kwoty otrzymała ubezpieczona od P. K.. Co prawda w toku postępowania strona odwołująca się przedstawiła historię operacji na rachunku bankowym w okresie od 1 lipca 2014r. do 31 grudnia

2017r. (k. 183-184), jednak ten dokument nie potwierdza w sposób wystarczający i pewny twierdzeń dotyczących kwot wynagrodzeń wypłaconych w gotówce i dat, kiedy miało to miejsce. Po pierwsze, ww. dokument nie wskazuje, by kwoty wpłacane przez A. K. na rachunek bankowy zostały jej przekazane przez P. K.. Zdaniem Sądu źródło ich pochodzenia – w całości bądź w części – mogło być różne i na podstawie historii transakcji, przy braku innych dowodów, poza zeznaniami ubezpieczonej i sporządzonym przez nią zestawieniem, nie można ustalić, że było takie, jak wskazywała ubezpieczona. Po drugie, data wpłaty poszczególnych kwot na rachunek bankowy, przyjmując założenie, iż były to kwoty wypłacone ubezpieczonej przez P. K., nie musiała być tożsama z datą, w której ubezpieczona je otrzymała od pracodawcy. Tymczasem ta okoliczność ma istotne znaczenie, co będzie przedmiotem dalszej analizy.

Zeznania stron Sąd ocenił jako wiarygodne, uwzględniając ich wzajemną spójność oraz zgodność z tym, co wynika z dokumentów. W przypadku zeznań ubezpieczonej Sąd nie dał wiary jedynie temu, co ubezpieczona potwierdziła odwołując się do zestawienia, o którym była mowa. Takiej oceny Sąd dokonał z powodów, o których była już mowa, a także dlatego, że same tylko zeznania strony odwołującej się oraz sporządzone przez nią zestawienie, które nie ma oparcia w innych dowodach w zakresie dotyczącym wypłat gotówkowych, nie może być wystarczającym dowodem okoliczności, które wymagają udowodnienia w sposób pewny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 października 2018r., nr (...) (...), jako częściowo uzasadnione, skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji, natomiast w pozostałej części podlegało oddaleniu.

Tytułem wstępu wskazać należy, iż wydanie zaskarżonej decyzji nastąpiło po przeprowadzeniu kontroli przez organ rentowy, zainicjowanej wnioskiem zgłoszonym przez A. K.. Taka kontrola mogła zostać przeprowadzona biorąc pod uwagę treść art. 86 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. 2021r., poz. 432- dalej jako u.s.u.s.), który upoważnia ZUS do kontroli wykonywania zadań i obowiązków w zakresie ubezpieczeń przez płatników składek. Kontrola ta obejmuje m.in. zgłoszenie do ubezpieczenia oraz prawidłowość i rzetelność obliczenia, potrącenia i płacenia składki. Oznacza to przyznanie ZUS kompetencji do badania zarówno tytułu zawarcia umowy o pracę, jak i ważności jej poszczególnych postanowień. Należy jednak podkreślić, że ZUS nie jest ograniczony wyłącznie do zakwestionowania faktu wypłacenia wynagrodzenia w ogóle lub we wskazanej kwocie, ani tylko prawidłowości wyliczenia, lecz może ustalać stosunek ubezpieczenia społecznego na ściśle określonych warunkach, będąc niezwiązanym nieważną czynnością prawną (w całości lub w części) (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9 maja 2014 r., III AUa 2111/13). Realna możliwość takiej kontroli powstaje po przekazaniu przez płatnika raportu miesięcznego, przedkładanego zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń. W raporcie płatnik przedstawia m.in. dane o tytule ubezpieczenia i podstawie wymiaru składek oraz dokonuje zestawienia należnych składek na poszczególne ubezpieczenia. Dane te mogą być zakwestionowane zarówno przez ubezpieczonego, jak i przez ZUS, który na podstawie art. 41 ust. 13 u.s.u.s. jest również uprawniony do zamiany przekazanych przez płatnika składek informacji o wysokości wynagrodzenia.

Ustalanie podstawy wymiaru składki z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy oparte jest na zasadzie określonej w art. 6 ust. 1 i art. 18 ust. 1 w związku z art. 20 ust. 1 i art. 4 pkt 9, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z tymi przepisami, podstawą składki jest przychód, o którym mowa w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych, a więc wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne, a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty i wszelkie inne kwoty, niezależnie od tego, czy ich wysokość została ustalona z góry, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych, na co wskazuje art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021r. poz. 128). Z tego względu dla ustalenia wysokości składek znaczenie decydujące i wyłączne ma fakt dokonania wypłaty wynagrodzenia w określonej wysokości. W związku z tym orzecznictwo zwraca uwagę, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników lub zleceniobiorców jakichkolwiek wierzytelności, które nie stały się przychodem ze stosunku pracy lub umowy zlecenia

(umowy o świadczenie usług), w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych. Przychód powstaje dopiero w momencie jego rzeczywistego otrzymania lub postawienia do dyspozycji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 marca 2018r., III AUa 2348/17; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 sierpnia 2019r., III AUa 2306/18). Wobec powyższego skoro podstawę wymiaru składek stanowi przychód (art. 18 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 9 u.s.u.s.), to gdy pracodawca lub zleceniodawca nie wypłaca wynagrodzenia, albo nie stawia go do dyspozycji pracownika lub zleceniobiorcy, to nie ma podstawy wymiaru składki. Niewypłacone pracownikowi (zleceniobiorcy) wynagrodzenie za pracę, nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 10 września 2009r., I UZP 5/09). Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi wypłacone im w danym miesiącu kalendarzowym wynagrodzenie wraz z tymi składnikami i świadczeniami, które - z mocy § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) - nie są wyłączone z podstawy wymiaru składek. Wynagrodzenie wypłacone przez pracodawcę (zleceniodawcę) z opóźnieniem wykazywane jest w raporcie za ten miesiąc, w którym zostało wypłacone i wówczas dopiero staje się podstawą wymiaru składek (por. wyrok Sądu Najwyższego z 2 lipca 2009r., II BU 29/08). Przypomnieć należy, iż Sąd Najwyższy w powołanej wyżej uchwale wyjaśnił również, że jeżeli nie ma faktycznego przychodu, czyli wypłacenia lub postawienia wynagrodzenia za pracę do dyspozycji pracownika, to pracodawca może podać do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informację o „zerowej” podstawie wymiaru składek. Podstawę wymiaru składek aktualizuje dopiero otrzymanie wynagrodzenia (przychodu) przez pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2010r., I UK 225/08). W konsekwencji powyższego, nie jest prawnie możliwe uwzględnianie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników jakichkolwiek należności, które nie stały się przychodem ze stosunku pracy, w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, czyli nie zostały wypłacone pracownikowi lub postawione do dyspozycji pracownika. Wobec tego dla ustalenia podstawy wymiaru składek decydujące i wyłączone znaczenie ma przychód, a więc wynagrodzenie faktycznie wypłacone pracownikowi, nie zaś sama wysokość wynagrodzenia określona w umowie o pracę. Podstawy wymiaru składek nie stanowi również wynagrodzenie, którego należność została potwierdzona w wyroku zasądającym. Dopiero wyegzekwowanie zasądzonych należności i ich faktyczna wypłata pracownikowi pozwalają ustalić podstawę wymiaru składek, ale nie w miesiącu, za które takie wynagrodzenie jest należne, tylko w tym, w którym zostało rzeczywiście wypłacone.

W przedmiotowej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ustalił podstawy wymiaru składek za miesiące listopad 2014r., styczeń 2015r., kwiecień 2015r., sierpień 2015r., luty 2016r., maj 2016r., wrzesień 2016r., listopad 2016r., marzec 2017r., kwiecień 2017r., maj 2017r. oraz październik 2017r., ponieważ ubezpieczona nie wykazała wysokości kwot pozostawionych jej przez pracodawcę do dyspozycji w tych właśnie miesiącach. Z kolei ubezpieczona podnosiła, że otrzymała w gotówce wynagrodzenie za miesiące: styczeń 2015r. w kwocie 4.000,00 zł, kwiecień 2015r. w kwocie 5.000,00 zł, listopad 2016r. w kwocie 4.500,00 zł, marzec 2017r. w kwocie 5.000,00 zł, kwiecień 2017r. w kwocie 5.000,00 zł, maj 2017r. w kwocie 3.000,00 zł, październik 2017r. w kwocie 1.000,00 zł, na co jej pełnomocnik wskazał w piśmie procesowym z 30 lipca 2021r. (k. 214-215).

Zdaniem Sądu, zgromadzony materiał dowodowy daje podstawę do zaaprobowania stanowiska ubezpieczonej jedynie w odniesieniu do maja 2017 roku, przy czym nie w oparciu o zestawienie, które ubezpieczona przygotowała i jej twierdzenia, że we wskazanym miesiącu otrzymała od pracodawcy należność w gotówce, ale na podstawie dokumentu, który został przedstawiony organowi rentowemu w trakcie prowadzenia postępowania wyjaśniającego. Jest to dokument elektroniczny potwierdzający, że w dniu 18 maja 2017r. P. K. dokonał wpłaty gotówkowej w kasie na rzecz A. K. w kwocie 3.500 zł. W ocenie Sądu, organ rentowy ten dokument niesłusznie pominął, choć inne tego rodzaju dokumenty, dotyczące innych miesięcy, uwzględnił. Jedynym, który nie stał się podstawą ustalenia ubezpieczonej podstawy wymiaru składek jest wspomniany wydruk dotyczący miesiąca maja 2017r. Skoro w miesiącu tym ubezpieczona otrzymała kwotę netto 3.500 zł, to kwota 4.928 zł brutto powinna stanowić podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i chorobowe, zaś na ubezpieczenie zdrowotne kwota brutto 4.252,37 zł. W tym zakresie Sąd przyjął więc wymienione kwoty jako podstawę wymiaru składek, uznając zarazem, że nie ma podstaw, aby były one wyższe – choć ubezpieczona w 2017r. prawdopodobnie zarabiała więcej niż

3.500 zł netto – ponieważ nie wykazała, by w maju 2017r. została jej wypłacona czy to na rachunek bankowy, czy też w gotówce kwota wyższa niż wskazana.

W odniesieniu do pozostałych spornych miesięcy Sąd również przyjął, że A. K. nie wykazała, jakie kwoty oraz kiedy otrzymała w gotówce od pracodawcy. Jak już zostało wskazane w części obejmującej ocenę dowodów, w zgromadzonym materiale dowodowym nie ma takich dowodów, na podstawie których można byłoby to ustalić. Sąd ustalił jedynie, uwzględniając zeznania ubezpieczonej oraz prezesa zarządu P. K., że ubezpieczona faktycznie otrzymywała wynagrodzenia, wypłacane jej w ratach i z opóźnieniem, zarówno przelewem, jak i w formie gotówkowej, przy czym jak sama zeznała, w przypadku wypłat w gotówce nie były sporządzane pokwitowania. W związku z tym nie ma dokumentów, na podstawie których Sąd mógłby ustalić ile i kiedy przekazał A. K. pracodawca. Jeśli chodzi natomiast o osobowe źródła dowodowe, to zgodnie z tym, co już było sygnalizowane, P. K., składając zeznania, nie podał żadnych szczegółów, a więc kiedy i jaką kwotę przekazał ubezpieczonej. Potwierdził tylko stosowaną w rozliczeniach stron formę wypłaty gotówkowej, to jednak nie wskazuje jeszcze do przekazania jakich kwoty i kiedy doszło. Tymczasem, biorąc pod uwagę zaprezentowane wcześniej poglądy orzecznictwa, dla uwzględnienia w danym miesiącu konkretnej kwoty jako podstawy wymiaru składek konieczne jest dokonanie w tym miesiącu faktycznej wypłaty wynagrodzenia. Wtedy dopiero i za ten miesiąc, w którym wypłata nastąpiła, można ustalić podstawę wymiaru składek. W innym wypadku nie jest to możliwe, także i wtedy, kiedy wiadomo, że wypłaty gotówkowe były dokonywane, ale nie ma w tym zakresie szczegółowych danych. Wprawdzie w przedmiotowej sprawie ubezpieczona przygotowała zestawienia, w którym takie dane przedstawiła, Sąd jednak nie uwzględnił tego dokumentu ustalając stan faktyczny z powodów, o których była mowa, podobnie jak i zeznań ubezpieczonej, w których prawidłowość tego zestawienia potwierdziła.

Przyjmując obowiązek dokładnego wykazania kwot wypłaconego wynagrodzenia i dat wypłaty, Sąd odwołał się do orzecznictwa, które w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych w tych przypadkach, gdzie konieczne jest ustalenie wysokości wynagrodzenia, akcentuje obowiązek precyzyjnego wykazania określonych kwot. Odnosi się tak do spraw dot. wysokości świadczeń emerytalno – rentowych, jak i tych, w których chodzi o wysokość podstawy wymiaru składek, jak w rozpatrywanym przypadku (zob. wyrok Sądu Najwyższych z 9 stycznia 1998r. II UKN 440/97). Jednocześnie w orzecznictwie podkreśla się, że w postępowaniu odwoławczym od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie ma ograniczeń co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków i w myśl art. 473 k.p.c. wysokość wynagrodzenia może być dowodzona wszelkimi dostępnymi dowodami przewidzianym w Kodeksie postępowania cywilnego. Rzeczą sądu jest natomiast ocena wiarygodności przedstawionych w toku postępowania dowodów. Pomimo braku ograniczeń dowodowych w postępowaniu przed sądami ubezpieczeń społecznych nie można jednak zapominać, że wysokość zarobków stanowiących podstawę wyliczenia składki na ubezpieczenia społeczne nie może być ustalana w sposób hipotetyczny, przybliżony, oparty jedynie na domniemaniu, czy uprawdopodobnieniu. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości w odniesieniu do poszczególnych miesięcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 1997r. II UKN 186/97, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 4 marca 1997r. III AUa 105/97).

Poza tym regułą postępowania cywilnego jest okoliczność, iż ciężar udowodnienia faktu - zgodnie z art. 6 k.c. - spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Przepis art. 232 k.p.c. wskazuje zatem, że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Przenosząc tą regułą na grunt niniejszej sprawy należy przyjąć, że jeśli strona odwołująca się od decyzji organu rentowego, w której organ na podstawie wyników przeprowadzonego postępowania kontrolnego dokonał ustaleń niekorzystnych dla odwołującego, zaprzecza twierdzeniom wyrażonym przez ten organ w zaskarżonej decyzji, to powinna w postępowaniu przed sądem odwoławczym nie tylko podważyć trafność poczynionych w ten sposób ustaleń, lecz także wskazać okoliczności i fakty znajdujące oparcie w materiale dowodowym, z których byłoby możliwe wyprowadzenie wniosków i twierdzeń zgodnych ze stanowiskiem strony odwołującej. Powyższe oznacza, że w sytuacji, kiedy A. K. kwestionowała zaskarżoną decyzję w zakresie braku ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek w niektórych miesiącach i twierdziła, że organ rentowy winien był uwzględnić wskazane w treści zestawienia (k. 87-89) kwoty wynagrodzenia za poszczególne miesiące, które otrzymała w gotówce, to na niej spoczywał ciężar udowodnienia, że do takich wypłat faktycznie doszło

i w jakich kwotach. O ile pierwsza ze wskazanych okoliczności została potwierdzona przez P. K., o tyle druga z nich nie została wykazana dowodami, jakie ubezpieczona przedstawiła. Jeśli chodzi natomiast o terminy wypłat, to zgodnie z orzecznictwem, które wcześniej było cytowane, wynagrodzenie wypłacone przez pracodawcę (zleceniodawcę) z opóźnieniem wykazywane jest w raporcie za ten miesiąc, w którym zostało wypłacone i wówczas dopiero staje się podstawą wymiaru składek. Należy zatem ustalić nie tylko wypłaconą kwotę, ale i miesiąc, w którym do wypłaty doszło, bo to właśnie w miesiącu wypłaty, a nie w miesiącu, za który wynagrodzenie jest należne, wypłacona kwota może być przyjęta jako podstawa wymiaru składek.

W oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy nie było podstaw do ustalenia, jakie kwoty i kiedy otrzymała A. K. w gotówce za miesiące, w których ZUS nie ustalił podstawy wymiaru składek, za wyjątkiem analizowanego wcześniej miesiąca maja 2017r. Brak w aktach sprawy dokumentów pozwalających dokonać ustaleń w tym zakresie. Zeznania P. K. - prezesa zarządu (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. wskazują, że przekazywał ubezpieczonej wynagrodzenia w gotówce, z zeznań tych nie wynika jednak, kiedy miały miejsce takie wypłaty i w jakich kwotach były dokonywane. Brak jest także podpisanych przez strony pokwitowań czy list płac, bądź świadków mogących potwierdzić, jakie kwoty i kiedy ubezpieczona faktycznie otrzymała w gotówce. Poza oświadczeniami samej ubezpieczonej w tym zakresie brak jest innych rzetelnych dowodów dotyczących przekazania jej gotówki przez P. K.. Nie może zatem budzić wątpliwości, że A. K. nie przedstawiła wystarczających dowodów, tak w postępowaniu przed organem rentowym, jak i w postępowaniu odwoławczym, mogących skutkować ustaleniem, że otrzymała w gotówce wynagrodzenie za miesiące styczeń 2015r. w kwocie 4.000,00 zł, kwiecień 2015r. w kwocie 5.000,00 zł, listopad 2016r. w kwocie 4.500,00 zł, marzec 2017r. w kwocie 5.000,00 zł, kwiecień 2017r. w kwocie 5.000,00 zł i październik 2017r. w kwocie 1.000,00 zł. Jednak nawet, gdyby takie kwoty przyjąć jako rzeczywiście wypłacone za ww. miesiące, to z zeznań ubezpieczonej wynika, że wypłata nie następowała w tych terminach, w których powinna, tylko z opóźnieniem. Należałoby więc ustalić jeszcze, kiedy poszczególne kwoty za ww. miesiące P. K. faktycznie wypłacił A. K., ale i na tę okoliczność, poza zestawieniem ubezpieczonej, nie ma pewnych i wystarczających dowodów. Są one konieczne, by móc przyporządkować dokonane wypłaty do konkretnych miesięcy i to za te właśnie miesiące, kiedy wypłata nastąpiła, ustalić podstawę wymiaru składek, a nie za miesiące, za które pracodawca dokonał zapłaty z opóźnieniem.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd zmienił decyzję, orzekając o tym w punkcie 1 wyroku, zaś w pozostałym zakresie, stosownie do treści art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie oddalił jako bezzasadne, o czym orzekł w punkcie 2 wyroku.